

Sihtasutuste seadus

Sihtasutustena tegutsevatele spordiorganisatsioonidele on üheks kõige määravamaks seaduseks on „Sihtasutuste seadus“ (SAS).

SAS sätestab sihtasutustele kehtivad põhinõuded ja nende asutamise, põhikirja, juhtimise ja õigusvõime, lõpetamise ning ühinemise alused.

Sihtasutusi käsitlevas osas esitame kõigepealt SAS tulenevad põhinõuded, kohustused ja piirnormid, mida tuleb kõrvalekalduvatult järgida.

Põhinõuded ja õigusvõime

- on eraõiguslik juriidiline isik, millel ei ole liikmeid ning mis on loodud vara valitsemiseks ja kasutamiseks põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks
- tulu võib kasutada ainult põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks
- sihtasutus ei või anda laenu ega seda tagada asutajale, juhatuse ega nõukogu liikmele
- õigusvõime tekib kandmisega MTÜ ja SA registrisse ning lõpeb registrist kustutamiselega
- ei ole lubatud kujundada ümber teist liiki juriidiliseks isikuks
- nimi peab erinema teiste ühingute ja sihtasutuste nimedest, sisaldama täiendit sihtasutus ja ei tohi olla eksitav
- asukohaks on koht, kus asub sihtasutuse juhatuse

Asutamine

- asutatakse ühe või mitme asutaja poolt määramata ajaks, seatud eesmärgi saavutamiseni või tähtajaliselt
- asutaja võib olla füüsiline isik või juriidiline isik, asutaja õigused ei lähe üle tema õigusjärglasele
- kui on mitu asutajat, võivad nad kõiki asutaja õigusi teostada ainult ühiselt, kui asutamiseotsusega ei ole ette nähtud teisiti
- asutamiseks võetakse vastu asutamisosus, kus tarvilik fikseerida:
 - ⇒ nimi, asukoht ja aadress
 - ⇒ asutajate nimed ja elu- või asukohad, samuti isikukoodid või registrikoodid
 - ⇒ asutaja poolt sihtasutusele üleantav rahasumma või muu vara ja selle väärtus
 - ⇒ juhatuse ja nõukogu liikmete nimed, isikukoodid ja elukohad
 - ⇒ et asutamisosusega kinnitavad asutajad sihtasutuse põhikirja

Põhikirja

- peab olema kirjalik, selles tuleb kindlasti märkida:
 - ⇒ nimi, asukoht, eesmärk
 - ⇒ sihtasutusele vara üleandmise kord
 - ⇒ soodustatud isikute ring (kui on)
 - ⇒ sihtasutuse tähtaeg, kui see asutatakse tähtajaliselt
 - ⇒ sihtasutuse vara jaotus sihtasutuse lõpetamise korral
 - ⇒ juhatuse liikmete määramise ja tagasikutsumise kord, samuti nende volituste kestus
 - ⇒ juhatuse liikmete arv, mis võib olla väljendatud kindla suurusena või ülem- ja alammäärana
 - ⇒ nõukogu liikmete määramise ja tagasikutsumise kord, samuti nende volituste kestus
 - ⇒ audiitori määramise ja tagasikutsumise kord, samuti tema volituste kestus
 - ⇒ põhikirja muutmise kord
 - ⇒ kas ja millistel tingimustel on asutajal õigus sihtasutust lõpetada
 - ⇒ juhatuse ja nõukogu liikmete tasustamise kord
 - ⇒ vara kasutamise ja käsutamise kord
- põhikirjaga võib ette näha tingimusi, mis ei ole seadusega vastuolus
- kui põhikirjasäte on vastuolus seaduses sätestatuga, kohaldatakse seaduses sätestatut
- Kui põhikirjaga pole tähtaega määratud, loetakse ühing asutatuks määramata tähtajaks.

Põhikirja muutmine pärast sihtasutuse registrisse kandmist

- asutaja või nõukogu võib põhikirja muuta üksnes muutunud asjaolude arvessevõtmiseks, järgides sihtasutuse eesmärki
- nõukogu võib sihtasutuse põhikirja muuta üksnes siis, kui:
 - ⇒ kõik asutajad on surnud või lõppenud;
 - ⇒ asutajad ei ole mõistliku aja jooksul muutnud põhikirja muutunud asjaolude arvessevõtmiseks või
 - ⇒ see õigus on nõukogule põhikirjaga antud.

Soodustatud isikud

- soodustatud isikuks on isik, kellele vastavalt sihtasutuse põhikirjale võib sihtasutuse varast teha väljamakseid. Kui põhikirjas ei ole soodustatud isikute ringi määratud, loetakse soodustatuks kõik isikud, kellel on õigus saada väljamakseid, lähtudes sihtasutuse eesmärgist

Juhtimine

Organid

- sihtasutuse juhtimisorganid on nõukogu ja juhatus

Nõukogu

Nõukogu ülesanded

- nõukogu kavandab sihtasutuse tegevust ning korraldab sihtasutuse juhtimist ja teostab järelevalvet sihtasutuse tegevuse üle

Nõukogu pädevus

- nõukogu nõusolek on juhatusel vajalik nende tehingute tegemiseks, mis väljuvad igapäevase tegevuse raamest
- oma ülesannete täitmiseks on nõukogul õigus tutvuda kõigi sihtasutuse dokumentidega ning kontrollida raamatupidamise õigsust, vara olemasolu, samuti sihtasutuse tegevuse vastavust seadusele ja põhikirjale
- nõukogul on õigus saada juhatuselt teavet sihtasutuse tegevuse kohta ning nõuda juhatuselt tegevusaruannet ja bilansi koostamist. Aruannete ja teabe esitamist nõukogule võib nõuda iga nõukogu liige

Nõukogu liikmed

- nõukogul on kolm liiget, kui põhikirja ei näe ette suuremat liikmete arvu. Nõukogu liige peab olema teovõimeline füüsiline isik
- nõukogu liikmed valivad endi hulgast esimehe, kes korraldab nõukogu tegevust
- nõukogu liikmete määramise ja tagasikutsumise kord sätestatakse põhikirjas
- nõukogu liige määratakse viieks aastaks, kui põhikirjas ei ole ette nähtud lühemat volituste tähtaega

Nõukogu koosolek

- nõukogu koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem kui üks kord aastas. Koosoleku kutsub kokku nõukogu esimees või teda asendav nõukogu liige
- nõukogu koosolek on otsustusvõimeline, kui sellest võtab osa üle poole nõukogu liikmetest. Põhikirjaga võib ette näha suurema esindatuse nõude
- nõukogu koosoleku protokollile kirjutavad alla kõik koosolekul osalenud nõukogu liikmed ja protokollija

Nõukogu otsus

- nõukogu otsus on vastu võetud, kui selle poolt hääletas üle poole koosolekul osalenud nõukogu liikmetest. Põhikirjaga võib ette näha suurema häälteenamuse nõude
- isiku valimisel loetakse valituks kandidaat, kes sai teistest enam hääli. Häälte võrdsel jagunemisel heidetakse liisku, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti
- nõukogu otsustusvõimet ega otsuse kehtivust ei mõjuta asjaolu, et nõukogusse kuulub vähem liikmeid, kui on ette nähtud põhikirjaga

- koosolekult puuduvad nõukogu liikmed võivad osaleda hääletamisel, edastades oma hääle kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis
- nõukogu võib teha otsuse koosolekut kokku kutsumata, kui otsuse poolt hääletavad kirjalikult kõik nõukogu liikmed, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti.
- igal nõukogu liikmel on üks hääl. Nõukogu liikmel ei ole õigust hääletamisest keelduda ega erapooletuks jääda

Juhatus

- Sihtasutusel peab olema juhatus, mis juhib ja esindab sihtasutust. Juhatus võib koosneda ühest või mitmest liikmest
- Juhatus liige peab olema teovõimeline isik
- kui juhatusel on üle kahe liikme, valivad juhatus liikmed endi hulgast juhatus esimehe, kes korraldab juhatus tegevust
- juhatus peab sihtasutuse juhtimisel järgima nõukogu seaduslikke korraldusi. Tehinguid, mis väljuvad igapäevase tegevuse raamest, võib juhatus teha ainult nõukogu nõusolekul.
- Juhatus peab esitama nõukogule vähemalt kord nelja kuu jooksul ülevaate sihtasutuse majandustegevusest ja majanduslikust seisundist, samuti teatama kohe sihtasutuse majandusliku seisundi olulisest halvenemisest ja muudest sihtasutuse majandustegevusega seotud olulistest asjaoludest
- juhatus igal liikmel on õigus esindada sihtasutust kõikide tehingute tegemisel, põhikirjaga võib ette näha, et juhatus liikmed või mõned neist võivad esindada sihtasutust ainult ühiselt
- juhatus liikmed määratakse asutamisosusega
- Juhatus liikmete koosseisus muudatuste tegemise ja juhatus liikmete tagasikutsumise otsustab nõukogu. Juhatus liikmeks valimiseks on vajalik valitava isiku nõusolek.
- juhatus liige valitakse tähtajaliselt kuni kolmeks aastaks, kui põhikirjas ei ole ette nähtud muud tähtaega. Põhikirjaga ei või ette näha, et juhatus liikme ametiaeg on pikem kui viis aastat.

Audiitor

- Sihtasutusel peab olema audiitor

Audiitori nimetamine

- audiitorite arvu määrab ja audiitori nimetab nõukogu, kes määrab ka nende tasustamise korra. Audiitoriks võib olla isik, kellele on see õigus seaduse alusel antud
- audiitori võib nimetada ühekordse audiitorkontrolli tegemiseks või teatud tähtajaks. Audiitori nimetamiseks peab olema tema kirjalik nõusolek
- juhatus esitab registrile audiitorite nimekirja, kus märgitud nimed, isikukoodid ja audiitoritegevuse õiguslik alus.

Majandusaasta aruanne

- pärast majandusaasta lõppu koostab juhatus majandusaasta aruande raamatupidamise seaduses ettenähtud korras
- Juhatus esitab aruande kinnitamiseks nõukogule nelja kuu jooksul majandusaasta lõppemisest arvates. Enne aruande nõukogule kinnitamiseks esitamist edastab juhatus aruande audiitorile kontrollimiseks
- majandusaasta aruande kinnitamise otsustab nõukogu
- kinnitatud majandusaasta aruandele kirjutavad alla kõik juhatus liikmed
- juhatus esitab kinnitatud majandusaasta aruande koos audiitori järeldusotsusega elektrooniliselt registrile kuue kuu jooksul majandusaasta lõpust arvates
- kui sihtasutus ei ole registripidajale seaduses sätestatud perioodil esitanud nõutavat majandusaasta aruannet, alustab registripidaja toiminguid, mis võivad viia sihtasutuse registrist kustutamisele likvideerimismenetlusega.

Lõpetamine

- lõpetamine saab toimuda:
 - ⇒ asutajate otsusega, kui see asutajate õigus on ette nähtud põhikirjas
 - ⇒ pankroti väljakuulutamisega
 - ⇒ sundlõpetamisena kohtumäärusega
- sihtasutus loetakse lõpetatuks alates lõpetamise kande tegemisest registrisse. Sundlõpetamine jõustub kohtumääruse jõustumisega
- lõpetamisel toimub selle likvideerimine (likvideerimismenetlus), kui seaduses ei ole sätestatud teisiti
- likvideerijad on kohustatud avaldama teate likvideerimisest ja teavitama teadaolevaid võlausaldajaid
- likvideerijad rahuldavad ühingule teada olevad võlausaldajate nõuded ning hoiustavad nõuet mitte-esitanud võlausaldajatele kuuluva raha
- pärast võlausaldajate kõigi nõuete rahuldamist või tagamist ja raha hoiustamist allesjäänud vara jaotatakse põhikirja järgi selleks õigustatud isikute vahel
- kui sihtasutus kuulub või taotleb kuulumist tulumaksusoodustustega ühingute ja sihtasutuste nimekirja, siis peab põhikiri sätestama, et sihtasutuse lõpetamise korral antakse pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist alles jäänud vara üle teisele tulumaksusoodustustega ühingute nimekirja kantud ühingule, sihtasutusele või avalik-õiguslikule juriidilisele isikule

Ühinemine ja jagunemine

- sihtasutus (ühendatav sihtasutus) võib ühineda teise sihtasutusega (ühendav sihtasutus)
- sihtasutus võib jaguneda ainult sihtasutusteks ning osaleda ainult sihtasutuste jagunemisel